

Sigur Haldur Vang ósatt?

»Sumt bendir á, at tann moralska bankakreppan er størri enn tann fíggarliga«, sigur Haldur Vang á Toftum. Hann greiðir her gjølliga frá teimum sera høvdu treytunum Føroya Banki setti P/F Turkihúsinum á Oyrinum, áðrenn bankin vildi veita lán at fígga raksturinn við

Í seinastu viku ringdi Jan Müller blaðstjóri til mín og spurdi meg hvussu gekst við ætlanini hjá »P/F Turkihúsið í Oyrinum«.

Eg greiddi honum stutt frá, hvussu tað hevði gingið við at fáa fígging til ætlanina. Eg hevði ikki væntað at eitt veruligt blaðjak skuldi spyrjast burturúr hesum, har m.a. stjórnarnir í báðum teimum stóru bankunum hava úttalað seg og har eg verið lagdur undir ósannindi. Eg kann ikki lata hesar viðmerkingar fara ósvaraðar afturvið borðinum.

Søgan um »P/F Turkihúsið í Oyrinum« er stutt tann, at 7 persónar her í Nes Kommunu hava tikið seg saman og keypt Turkihúsið. Keyptið var gildið kontant við eiginpeningi. Vit hava síðani arbeitt við húsinum og hava gildið tilfarsveitingar og rokningar fyri fremmandar arbeiðsveitingar kontant við eiginpeningi. Harumframt hava vit lagt stórt sjálvboðið arbeiði í ætlanina. Við við av eignum arbeiði er uml. kr. 400.000. Flogurnar eru sostatt fingnar til vega uttan eina krónu í láni. Hetta er eisini gjørt fyri at konsolidera virksemd, fyri ikki at vera ov nógv heftur av fremmandi fígging. Slíkt er skynsamur politikkur og er avgjort í tráð við góðan

vinnusið. Men so koma vit til rakstrarfíggingina.

Í januar mánaða søkti felagið Føroya Banka um lán stórt kr. 330.000,- og kassakredit uppá 1 mill. Hetta varð játtað við tí treyt, at bankin fekk 1. veðrætti í ognini, sum er ein bygningur uppá 370 kvm. í trimum hæddum, umframt sjálvskuldaborgaran av eigarunum og »realtrygd« fyri kr. 300.000,-.

Hesar treytir vildu vit ikki góðtaka og søktu tí bankan av nýggjum, hesaferð um eina minni upphædd, nevniliga kr. 600.000,00 í kassakredit og eina ábyrgd uppá kr. 100.000,00 ella í alt kr. 700.000,00 við 1. veðrætti í bygninginum, umframt kautión frá eigarunum har hvør borgar fyri avmarkaðari upphædd.

Bankin svarað aftur 18. mai og játtað umsóknina, men treytin var umframt 1 mió. veðrætti í ognini solidariska sjálvskuldaborgaran av eigarunum.

Um eigararnar er stutt at siga, at eingin av okkum er á svartalista hjá bankunum. Nakrir av okkum hava ríkið vinnuligt virksemd í nøkur ár, og hava havt nógv samskipti við bankarnar. Bankarnir hava onki tapt uppá nakran av

okkum - tvørturímóti.

Av tí at handverkaravinnan ikki hevur tað gott í lötum, fóru vit undir »Turkihúsið«. Fløgan er 1 mill. Lán 0,00! Tá vit sjálvir hava sett 1 millión í, høvdu vit roknað við, at bankin vildi lána slakan helming av okkara risikopeningi til rakstrarfígging, men treytirnar eru solidarisk kautión frá øllum eigarunum. Sjálvsagt kunnu vit ikki missa 4 mill. til bankan um vit bert skylda 600.000, men hinvegin vil kautiónsskyldan altíð ávirka okkara kreditvirði sum einstaklingar, id eisini reka annað virksemd. Tá bankastjórnir í Sosialinum fara fram, at bankar eru til reiðar at taka sín part av ábyrgdini, so er ilt at fáa eyga á hvat ábyrgd bankin tekur í okkara føri.

Tað sum eg visti á var, at bankarnir ikki koma í eina betri støðu so leingi sum stórir partur av fólkinum gekk hendur í lúmma.

Ætlan okkara var at gagnnýta rávøru okkara betri. Hetta gevur arbeiði til nakrar hendur og økir um útflutningsvirði okkara. Skal samfelagnum verða liv lagað, so mugu slíkar ætlanir fáa rimiligar sémdir.

Persónarnir aftan fyri »Turkihúsið« hava ongantíð verið saneraðir ella loftaðir av bankunum, hinvegin eru vit

allir noyddir at lofta bankunum yvir skattarokning okkara.

Møguliga eru bankarnir í somu støðu sum Menningar-grunnurin og Húsálansgrunnurin, at teir bert umsita tann pening, id »svimur« úti í samfelagnum. Um so er, so er peningarenslið í samfelagnum einsætlað, og við hesari støðu kemur einki hjól aftur at mala.

Haldur Vang

P.S.

Fleiri vinnurekandi, id hava greitt allar sínar skyldur yvirfyri bankunum, hava undrað seg yvir, hvussu tað ber til, at persónar, id skylda yvir háls og herðar, kunnu halda fram við at reka virksemd, imeðan teir id, hava gildið hvørjum siitt, ganga arbeiðsleysir. Tað tykist sum at bankarnir vilja hjálpa teimum, id skylda bankunum nógv, óivað fyri at bjarga sær nakrar krónur aftur, imeðan teir, id hava dugað at ríkið skynsama vinnu, verða sleptir upp á fjall. Ella við øðrum orðum: Treytin fyri at kunna halda fram við einari vinnu, er at tú hevur prógvað titt dugnaløysi. Um so er, so er tann moralska bankakreppan størri enn tann fíggarliga.

Haldur Vang sigur ósatt

Tage Benjaminsen ætlar at ikki út í nákað alment áðaskifti um tað, Haldur Vang á Toftum hevur ført fram í Sosialinum farnu vikuna.

Haldur hevur greitt frá, at fyri at fáa ein kassakredit uppá 600.000,00 krónur frá Føroya Banka, skuldi P/F Turkihúsið

mennir aftanfyrir pantast fyri knappar seks milliónir tilsamans.

- Eg havi onga almennu viðmerking til hetta málið, sigur Tage Benjaminsen. Men eitt vil hann kortini siga:

- Hatt hann førir fram um pantsætting er sera, vera

Tage Benjaminsen legði í blaðnum mikudagin Haldur Vang undir at siga ósatt. »Vit vilja sjálvsagt vera við til at fígga sunn tiltøk«, segði bankastjórnin. Tað ber gongdin í sambandi við P/F Turkihúsið á Oyrinum nú ikki boð um...

Kreditt-kabarettin Frumframförd á Strondum týskvøldið

Bólkurin Skálkabros, sum í fjør ferðaðist kring landið við »Kreppukabarettini«, fer aftur undir sýningar í komandi viku. Í ár er tað »Kreditt-kabarettin«, sum er á skránni.

Fyri at gera tað teknisku

síðuna betri, hava tey hesaferð innspelt fleiri sangir frammanundan, sum verða framfördir við play-back undir sýningunum.

Annars verður sum vant gjørt burturúr ymiskum av tí, hent er gjøgnum ári.

Tey fimm, id manna Skálkabros. Mynd: Jens Kristian Vang